ANALIZA SKŁADOWYCH SIŁ SKRAWANIA ORAZ CHROPOWATOŚCI POWIERZCHNI PODCZAS TOCZENIA WĘGLIKÓW SPIEKANYCH NARZĘDZIAMI Z OSTRZAMI DIAMENTOWYMI

ANALYSIS OF CUTTING FORCES COMPONENTS AND SURFACE ROUGHNESS DURING SINTERED CARBIDES TURNING BY TOOLS WITH DIAMOND EDGES

Robert KOWALCZYK¹, Wojciech ZĘBALA¹

Streszczenie: Artykuł przedstawia wyniki badań procesu toczenia wałków z węglików spiekanych WC-Co o różnej zawartości kobaltu w strukturze materiału. Do badań wykorzystano płytki skrawające z ostrzami diamentowymi typu MD220 firmy Mitsubishi o trzech różnych promieniach zaokrąglenia ostrza (0,2; 0,4; 0,8 mm).

Głównym celem badań było pokazanie wpływu prędkości skrawania, posuwu i promienia zaokrąglenia ostrza na wartości składowych siły skrawania i jakości powierzchni obrobionej po procesie toczenia wałków węglikowych na długości toczenia 54 mm. Na podstawie analizy zarejestrowanych wartości składowych całkowitej siły skrawania, zauważono, że największe wartości zaobserwowano dla składowej odporowej F_{p} , a najmniejsze dla głównej siły skrawania F_c . Struktury materiału przedmiotu obrabianego zostały zaprezentowane na fotografiach, wykonanych przy pomocy mikroskopu skaningowego. W drugiej części pracy przedstawiono wyniki pomiarów chropowatości powierzchni, wykonanych przy pomocy przenośnego profilografometru Mitutoyo. Zaobserwowano najniższe wartości chropowatości powierzchni po toczeniu ostrzem o największym promieniu zaokrągleniu ostrza.

Słowa kluczowe: węgliki spiekane, toczenie WC-Co, płytka skrawająca, ostrze z diamentu polikrystalicznego, zużycie ostrza, siła skrawania, chropowatość powierzchni

Abstract: The results of sintered carbides WC-Co turning with different content of cobalt are presented in the work. Particular shafts used for investigation have 25 and 15% Co in their material structure. The inserts with edges made of polycrystalline diamond PCD type of MD220 produced by Mitsubishi company with three different nose radii $r\epsilon$ (0.2; 0.4; 0.8 mm) were used while the research of sintered carbides turning. The main idea of research was to show influence of cutting speed, feed and nose radius on Th values of cutting force components

¹ Politechnika Krakowska, Wydział Mechaniczny, Katedra Technologii Maszyn i Narzędzi, Kraków, al. Jana Pawła II 37, zebala@mech.pk.edu.pl

and quality surface after a turning process of sintered carbide shafts with the turning length equals 54 mm. The first part of the work presents the characteristics of cutting force components (Ff – feed force, Fp - passive force, Fc - main force) depend on the time of turning process. Based on the analysis of recorded values of cutting forces, it is noticed, the biggest increase is for the passive component of the cutting force Fp and the smallest for the main cutting Fc. This kind of increase for particular cutting force components while WC-Co turning process is caused by hardness of work piece materials, which hardness are above 80 HRA. The structures of work piece material are presented on the suitable pictures obtained by use of scanning microscope. The second part of the work presents the results of surface roughness research for particular obtained surfaces using the portable Mitutoyo profilometer. Particular obtained surfaces were measured six times along the turning path. Based on the results, the influence of a nose radius on the surface quality after the turning process. The last part of the work presents the pictures with particular used inserts, which illustrate state before and after machining process.

Keywords: sintered carbide, WC-Co turning, cutting insert, polycrystalline diamond edge, cutting edge wear, cutting force, surface roughness

1. WPROWADZENIE

Rozwój nowych materiałów narzędziowych (PCD – polikrystaliczny diament, CBN – regularny azotek boru) [1–5] umożliwia obróbkę skrawaniem materiałów trudno skrawalnych, do których zaliczamy węgliki spiekane WC-x (x-materiał wiążący lub dodatki, np. kobalt) [6–9]. Ograniczeniem zastosowania obróbki wiórowej twardych materiałów jest niewielka trwałość ostrzy skrawających spowodowana właściwościami fizyczno/chemicznymi materiałów narzędziowych przy nieodpowiednio dobranych parametrach skrawania (v_c – prędkość skrawania, f - posuw, a_p – głębokość skrawania) lub geometrii ostrza narzędzia (r_c – promień naroża lub kształt płytki) [10–14]. Z tego powodu przeprowadzono badania wpływu parametrów skrawania oraz promienia naroża płytek skrawających na wartości składowych całkowitej siły skrawania (F_f , F_p , F_c) podczas toczenia węglików spiekanych o różnej zawartości kobaltu oraz pomiary chropowatości powierzchni obrobionej (parametr Ra). Wzrost oporów skrawania przyczynia się do zwiększenia zapotrzebowania na energię oraz może spowodować intensyfikację naturalnego zużycia ostrza lub krytycznego zniszczenia płytki skrawającej. Zużycie narzędzia skrawającego powoduje pogorszenie jakości uzyskiwanej powierzchni po procesie obróbki.

W przeprowadzonych badaniach procesowi toczenia poddano wałki węglikowe WC-Co o 25 i 15% zawartości kobaltu Co oraz twardości odpowiednio: 85,4 i 88,2 HRA, z użyciem narzędzi z ostrzami wykonanymi z polikrystalicznego diamentu PCD typu MD220. Polikrystaliczny diament jest jednym z najtwardszych materiałów, ale charakteryzuje się również małą wytrzymałością na kruche pękanie. Dlatego w przypadku obróbki węglików spiekanych narzędziami z PCD wymaga się doboru odpowiednich parametrów skrawania, które zapobiegną gwałtownemu zużyciu ostrza skrawającego poprzez wykruszenia jego części [6–11,15].

Charakterystyki poszczególnych składowych całkowitej siły skrawania i chropowatości powierzchni ilustrują wpływ zużycia narzędzi skrawających na jakość obróbki węglików spiekanych narzędziami z ostrzami diamentowymi.

2. BADANIA

Próby toczenia wałków węglikowych WC-Co wykonano na tokarce precyzyjnej firmy Mitsubishi, (Rys. 1). Stanowisko do badań składowych całkowitej siły skrawania *F* zbudowane było na bazie siłomierza piezoelektrycznego Kistler, wzmacniacza ładunku oraz komputera z odpowiednim oprogramowaniem do analizy sił (DynoWare). W badaniach zastosowano trójkątne jednoostrzowe płytki skrawające o trzech różnych promieniach naroża r_{ε} (0,2; 0,4; 0,8 mm) [16]. Parametry obróbki (v_c , *f*) określone zostały na podstawie wcześniejszych badań procesu toczenia węglików spiekanych WC-Co o różnej zawartości materiału wiążącego (10, 15, 25% Co) narzędziami z ostrzami z PCD [17–18]. Głębokość skrawania a_p wynosiła 0,2 mm. Poszczególne próby toczenia przeprowadzono dla tej samej drogi skrawania ls = 54 mm dla obu gatunków węglików spiekanych WC-Co. Wartości zastosowanych parametrów skrawania i promieni naroża przedstawiono w tabelach 1 i 2 (tabela 1 opisuje parametry dla WC-Co o zawartości 25%, tabela 2 opisuje parametry dla WC-Co o zawartości 15%). W tabeli 3 przedstawiono zdjęcia struktur materiałów obrabianych wykonanych przy użyciu mikroskopu skaningowego.

Typy płytek wykorzystanych podczas badań składowych całkowitej siły skrawania [16]:

- TNGA 160402 ($r_{\varepsilon} = 0,2 \text{ mm}$)
- TNGA 160404 ($r_{\varepsilon} = 0,4$ mm)
- TNGA 160408 ($r_{\varepsilon} = 0.8$ mm).

Rys. 1. Stanowisko do rejestracji składowych całkowitej siły skrawania (*F_f*, *F_p*, *F_c*) podczas toczenia wałków węglikowych WC-Co narzędziami z PCD: 1) tokarka precyzyjna, 2) oprawka, 3) siłomierz piezoelektryczny firmy Kistler, 4) płytka skrawająca, 5) wałek węglikowy, 6) wzmacniacz ładunku, 7) komputer z odpowiednim oprogramowaniem do analizy sił skrawania (DynoWare)

Tabela 1. Wartości parametrów skrawania oraz promieni naroża dla trzech prób toczenia węglików spiekanych o zawartości 25% Co narzędziami z PCD typu MD220

No	v_c [m/min]	f [mm/obr]	$r_{\varepsilon} [\mathrm{mm}]$
1	20		0,2
2	10	0,211	0,4
3	15		0,8

Tabela 2. Wartości parametrów skrawania oraz promieni naroża dla trzech prób toczenia węglików spiekanych o zawartości 15% Co narzędziami z PCD typu MD220

No	v_c [m/min]	f [mm/obr]	r_{ε} [mm]
1	15	0,153	0,2
2	10	0,211	0,4
3	15		0,8

INNOVATIVE MANUFACTURING TECHNOLOGY 2014

Tabela 3. Zdjęcia struktur materiałów obrabianych (węgliki spiekane o zawartości 15 i 25% Co, struktury od strony obrabianych powierzchni)

3. ANALIZA SIŁ SKRAWANIA PODCZAS TOCZENIA WĘGLIKÓW SPIEKANYCH

Wartości zarejestrowanych składowych całkowitej siły skrawania dla poszczególnych prób toczenia WC-Co przedstawiono na rysunkach 2–7. Wykresy 2–4 przedstawiają rozkład składowych sił skrawania dla wałka węglikowego o zawartości 25% Co. Na wykresach 5–7 przedstawiono wartości składowych sił skrawania dla toczenia wałka węglikowego o zawartości 15% Co. Poszczególne charakterystyki ilustrują przyrosty wartości składowych sił skrawania dla odpowiednich przedziałów czasowych.

Rys. 2. Zmiany wartości składowych sił skrawania przy toczeniu WC-Co o zawartości 25% Co płytką o promieniu naroża równą 0,2 mm wzdłuż drogi skrawania *ls* = 54 mm

Rys. 3. Zmiany wartości składowych sił skrawania przy toczeniu WC-Co o zawartości 25% Co płytką o promieniu naroża równą 0,4 mm wzdłuż drogi skrawania równej *ls* = 54 mm

Największy przyrost wartości występuje dla składowej F_p (siła odporowa), a najmniejszy dla składowej F_f (siła posuwowa). Przyczyną tego typu rozkład sił skrawania jest wysoka twardość materiałów obrabianych, przekraczająca 80 HRA. Dalsze badania mogą pozwolić na identyfikację naturalnego zużycia płytek skrawających podczas obróbki supertwardych materiałów.

Rys. 4. Zmiany wartości składowych sił skrawania przy toczeniu WC-Co o zawartości 25% Co płytką o promieniu naroża równą 0,8 mm wzdłuż drogi skrawania *ls* = 54 mm

Rys. 5. Zmiany wartości składowych sił skrawania przy toczeniu WC-Co o zawartości 15% Co płytką o promieniu naroża równą 0,2 mm wzdłuż drogi skrawania *ls* = 54 mm

Rys. 6. Zmiany wartości składowych sił skrawania przy toczeniu WC-Co o zawartości 15% Co płytką o promieniu naroża równą 0,4 mm wzdłuż drogi skrawania *ls* = 54 mm

Rys. 7. Zmiany wartości składowych sił skrawania przy toczeniu WC-Co o zawartości 15% Co płytką o promieniu naroża równą 0,8 mm wzdłuż drogi skrawania *ls* = 54 mm

4. ANALIZA CHROPOWATOŚCI POWIERZCHNI PO TOCZENIU WĘGLIKÓW SPIEKANYCH O RÓŻNEJ ZAWARTOŚCI MATERIAŁU WIĄŻĄCEGO NARZĘDZIAMI Z OSTRZAMI DIAMENTOWYMI

Poszczególne powierzchnie otrzymane po toczeniu zostały poddane pomiarowi chropowatości powierzchni z wykorzystaniem przenośnego profilometru Mitutoyo (Rys. 8). Na każdej powierzchni określono sześć punktów pomiarowych wzdłuż drogi skrawania (Rys. 9). W tabeli 4 przedstawiono wyniki pomiarów parametru Ra dla powierzchni wałka węglikowego o zawartości 25% Co, natomiast w tabeli 5 wyniki dla wałka węglikowego o zawartości 15% Co.

Analizując wartości zmierzonych chropowatości powierzchni opisanych parametrem Ra największe wartości uzyskano dla płytek o promieniu naroża $r_{\varepsilon} = 0,2$ mm w przypadku obu

materiałów obrabianych, a najmniejsze dla płytek o promieniu naroża równym 0,8 mm. Na podstawie tych wyników, można stwierdzić, że im większy promień naroża tym istnieje możliwość uzyskania lepszej jakości powierzchni po procesie obróbki dla tych samych parametrów skrawania. W tabelach 6–7 przedstawiono równania opisujące w przybliżony sposób zależność chropowatości powierzchni od drogi skrawania (zużycia płytek skrawających) dla poszczególnych powierzchni obrobionych (Tabela 6 - WC-Co 25% Co, tabela 7 - WC-Co 15% Co).

Rys. 8. Profilograf Mitutoyo

Rys. 9. Punkty kontrolne pomiaru chropowatości powierzchni dla poszczególnych prób toczenia WC-Co narzędziami z PCD

Tabela 4. Wartości chropowatości powierzchni, w miejscach punktów kontrolnych wyznaczonych na całkowitej drodze skrawania *ls* = 54 mm podczas toczenia WC-Co (25% Co) narzędziami z PCD

No	Ra [µm]	Ra [µm]	Ra [µm]
	Powierzchnia I	Powierzchnia II	Powierzchnia III
1	8,32	3,94	1,43
2	8,02	4,05	1,56
3	7,86	3,75	1,67
4	7,97	3,63	1,6
5	7,77	3,53	1,85
6	8,08	3,41	1,78

Tabela 5. Wartości chropowatości powierzchni, w miejscach punktów kontrolnych, wyznaczonych na całkowitej drodze skrawania *ls* = 54 mm podczas toczenia WC-Co (15% Co) narzędziami z PCD

No	Ra [µm]	Ra [µm]	Ra [µm]
	Powierzchnia I	Powierzchnia II	Powierzchnia III
1	10,58	3,31	1,71
2	10,17	3,08	1,63
3	9,61	2,92	1,81
4	9,28	2,72	2,14
5	9,67	3,06	2,18
6	8,94	3,01	2,25

Tabela 6. Równania opisujące zmienność parametru Ra (y) w funkcji drogi toczenia *ls* (x) dla poszczególnych prób toczenia dla WC-Co 25% Co

No	Równania opisujące parametr Ra
1	$y = 0,001x^3 + 0,0409x^2 - 0,3815x + 8,6433$
2	$y = 0,0136x^3 - 0,1492x^2 + 0,3515x + 3,75$
3	$y = -0.01x^4 + 0.14x^3 - 0.675x^2 + 1.3679x + 0.6$

Tabela 7. Równania opisujące zmienność parametru Ra (y) w funkcji drogi toczenia ls(x) dla poszczególnych prób toczenia dla WC-Co 15% Co

No	Równania opisujące parametr Ra powierzchni
1	$y = -0.0462x^4 + 0.6162x^3 - 2.7176x^2 + 4.1813x + 8.5367$
2	$y = -0,0171x^4 + 0,234x^3 - 1,0335x^2 + 1,5412x + 2,5767$
3	$y = 0,009x^4 - 0,1483x^3 + 0,8412x^2 - 1,7259x + 2,7383$

Na rysunkach 10–11 przedstawiono przykładowe profile dla poszczególnych wałków węglikowych wykonane na długości 5 mm przy użyciu profilometru Taylor Hobson.

Rys. 10. Profil chropowatości powierzchni wałka węglikowego o zawartości 25% Co dla trzeciej próby toczenia

kys. 11. Profil chropowatości powierzchni wałka węglikowego o zawartości 15% Co dla trzeciej próby toczenia

5. FOTOGRAFIE POWIERZCHNI PŁYTEK SKRAWAJĄCYCH

W tabeli 8 przedstawiono fotografie płytek skrawających po toczeniu węglików spiekanych narzędziami z ostrzami z polikrystalicznego diamentu dla różnych wartości parametrów skrawania oraz promieni naroża zgodnie z tabelami 1 oraz 2. Można zaobserwować wyraźne zużycie powierzchni natarcia ostrza oraz powierzchni przyłożenia na zaokrągleniu naroża. Zużycie narzędzi jest adekwatne do przyrostu wartości składowych całkowitej siły skrawania, przedstawionych w rozdziale 3.

INNOVATIVE MANUFACTURING TECHNOLOGY 2014

Tabela 8. Fotografie płytek skrawających po toczeniu węglików spiekanych WC-Co o różnej zawartości Co narzędziami z ostrzami diamentowymi

Tabela 8. c.d.

6. WNIOSKI

Artykuł przedstawia wyniki badań procesu toczenia wałków z węglików spiekanych WC-Co o różnej zawartości kobaltu w strukturze materiału. Do badań wykorzystano płytki skrawające z ostrzami diamentowymi typu MD220 firmy Mitsubishi o trzech różnych promieniach zaokrąglenia (0,2; 0,4; 0,8 mm).

Na podstawie analizy zarejestrowanych wartości składowych całkowitej siły skrawania, największe wartości zaobserwowano dla składowej odporowej F_p , a najmniejsze dla głównej siły skrawania F_c .

Największe zużycie występuje w otoczeniu głównej krawędzi skrawającej, promieniu naroża i powierzchni natarcia. Wielkość zmian uzależniona jest od zastosowanych parametrów skrawania dla poszczególnych prób badawczych. Wzrost prędkości skrawania powoduje zmniejszenie się zużycia ostrza płytki dla stałej głębokości i posuwu. W przypadku stałej wartości prędkości skrawania zmiana posuwu powoduje niewielką różnicę w wielkości zużycia ostrzy skrawających.

Podczas badań stwierdzono również istotny wpływ wielkości promienia naroża na wartość parametru Ra.

LITERATURA

- [1] FRATILA D., Sustainable Manufacturing Through Environmentally-Friendly Machining in Machining in Green Manufacturing Process an Systems Materials Forming. W: Machining and Tribology, 2013. 1-21.
- [2] NEWMAN S.T., NASSEHI A., IMANI-ASRAI R., DHOKIA V., Energy efficient process planning for CNC machining. W: CIRP Journal of Manufacturing Science and Technology 5(2), 2012, 127-136.
- [3] LOPEZ DE LACALLE L.N., LAMIKIZ A., FERNANDEZ DE LARRINOVA J., Advanced Cutting Tools in Machining of Hard Material, Springer, 2011, 33-85.

- KLOCKE F., Cutting Tool Materials and Tools in Manufacturing Proces, Springer-Verlang, Berlin-Heidelberg, 2011, 95-196.
- [5] BYRNE G., DORNFELD D., DENKENA B., Advancing Cutting Technology. W: CIRP Annals Manufacturing Technology 52(2), 2003, 483-507.
- [6] GRZESIK W., Machining of Hard Materials in Machining Fundamental and Recent Advanced, Springer, 2008, 97-126.
- [7] ASTAKHOV V.P., Machining of Hard Materials Definition and Industrial Applications in Machining of Hard Materials, Springer, 2011, 1-32.
- [8] ALMEIDA F.A., FERNANDES A.J.S., SILVA R.F., OLIVEIRA F.J., Semi-orthogonal turning of hardmetal with CVD diamond and PCD inserts at different cutting angles. W: Vacuum 83, 2009, 1215-1223.
- HEO S.J., Environmentally conscious hard turning of cemented carbide materials on the basis of micro-cutting in SEM (2nd report): stress turning with three kinds of cutting tools. W: Journal of Mechanical Science and Technology 23, 2009, 1959-1966.
- [10] JAWORSKA L.: Diament, otrzymywanie i zastosowanie w obróbce skrawaniem, Wydawnictwo Naukowo-Techniczne, Warszawa, 2007.
- [11] HARONO K., SATOH T., SUMIYA H.: Cutting performance of nano-polycrystalline diamond, W: Diamond and Related Materials 24, 2012, 78-82.
- [12] JACKSON M.J., AHMED W., Machining of Brittle Materials Using Nanostructured Diamond Tools in Machining and Nanomaterials, Springer, 2009, 1-30.
- [13] NAKAYAMA K., ARAI M., KANDA T., Machining Characteristics of Hard materials. W: CIRP Annals Manufacturing Technology 37(1), 1988, 89-92.
- [14] KLOCKE F., Manufacturing Technology Hard Turning Hard Roller Burnishing at www.wzl.rwth-aachen.de.
- [15] KLOCKE F., Tool Life Behaviour in Manufacturing Process, Springer-Verlag, Berlin-Heidelberg, 2011, 237-300.
- [16] Catalogue Mitsubishi of inserts for machining sintered carbides.
- [17] ZĘBALA W., KOWALCZYK R., Badania procesu toczenia węglików spiekanych narzędziami z PCD, Instytut Zawansowanych Technologii Wytwarzania, Kraków, 2013, 315-326.
- [18] ZĘBALA W., KOWALCZYK R., Cutting Data Influence on Cutting Forces and Surface Finish During Sintered Carbides Turning. W: Key Engineering Materials 581, 2014, 148-153.
- [19] DANIAVI A., ESKANDARZADE M., TAHMASEBIAN M., Empirical Modeling of Surface Roughness in turning of 1060 steel using Factorial Design Methodology. W: Journal of Applied Sciences 7(17), 2007, 2509-2513.
- [20] SHAH S.C., GEROGE P.M., Surface Roughness Modeling in Precision Turning of Aluminium by Polycrystalline Diamond Tool Using Response Surface Methodology. W: International Journal of Emerging Technology and Advanced Engineering 2(5), 2012, 41-45.